

Monnickendam, 21 augustus 2018

Nummer: 332-68
Portefeuillehouder: drs. A.A. van Nieuwkerk
Contactpersoon: Mieke van Hal-Vink
hoofd stafafdeling Personeel & Organisatie

Wettelijke grondslag voor raadsbevoegdheid: artikel 192 van de Gemeentewet

Aan de Raad

Onderwerp: Procesvoorstel bestuurlijke toekomst gemeente Waterland

Voorstel

1. Akkoord te gaan met de aanpak van het proces ‘verkenning bestuurlijke toekomst van de gemeente Waterland’.
2. Een bedrag van € 50.000,- beschikbaar te stellen voor de uitvoering van het proces (fase I).

Inleiding

In het coalitie akkoord van 2018-2022 is opgenomen dat de raad uiterlijk in 2020 een besluit neemt over de bestuurlijke toekomst van de gemeente Waterland. Op 31 mei 2018 heeft het college tijdens de raadsvergadering toegezegd kort na de zomer met een procesvoorstel te komen. Hierbij is aangegeven om expliciet geen nieuw onderzoek uit te voeren naar de bestuurskracht van de gemeente maar om op zoek te gaan naar draagvlak voor de drie mogelijke oplossingen/opties.

De vragen die er liggen zijn de volgende: Kan de gemeente Waterland zelfstandig blijven of niet? Wat zijn de consequenties van zelfstandig blijven? En wat zijn deze bij een eventuele fusie? Ook bestaat de optie van ambtelijk samenwerken met andere gemeenten, wat is daar het gevolg van? Er zal draagvlak worden gezocht voor drie opties namelijk:

Zelfstandig blijven

Bij deze optie zal de gemeente Waterland geheel zelfstandig blijven en zal zij geheel op eigen kracht blijven door functioneren. Samenwerking met anderen blijft tot het hoogst noodzakelijke beperkt, waarbij alleen samenwerking zal plaatsvinden in de huidige (verplichte) gemeenschappelijke regelingen (VRZW, GGD, Omgevingsdienst en Waterlands Archief).

Ambtelijk samenwerken

Bij deze optie zal de gemeente eveneens zelfstandig blijven maar door middel van slim samenwerken de bestuurskracht versterken. Dat betekent dat een keuze zal moeten worden gemaakt voor een geformaliseerd ambtelijk samenwerkingsverband (bijvoorbeeld Shared Service Centrum of een algehele ambtelijke fusie).

Fuseren

Bij deze optie blijft de gemeente Waterland niet zelfstandig, maar versterkt zij haar bestuurskracht door middel van bestuurlijke samenwerking (fusie) met een of meerdere gemeenten.

Het gehele proces om uiteindelijk voor één van de drie opties te kunnen kiezen zal worden uitgevoerd in drie fases.

Fase I

Fase I richt zich op het verzamelen van zo veel mogelijk voor- en tegenargumenten voor alle drie de opties. Het doel is om een zo goed en objectief mogelijk proces te doorlopen waarbij alle voor- en tegenargumenten boven tafel komen. Er is gekeken naar verschillende mogelijkheden om voor- en tegenargumenten te verzamelen van deskundigen en belanghebbenden uit deze gemeente. Wij willen hiervoor gebruik maken van een externe ondersteuner, genaamd 'De argumentenfabriek'. Aan de hand van verdiepende discussies met deelnemers uit verschillende werkvelden en kernen worden argumenten verzameld voor de drie verschillende opties. Alle drie de opties worden in gelijke mate onderzocht. De argumenten worden uiteindelijk in drie zogenoemde argumentenkaarten ondergebracht. Elke optie krijgt een eigen argumentenkaart. Het is de bedoeling dat fase I op 1 januari 2019 is afgerond.

Fase II

Fase II richt zich op het verzamelen van de meningen van de omliggende gemeenten en Gedeputeerde Staten van de provincie Noord Holland. Fase II start op 1 januari 2019 en duurt tot 1 maart 2019. Het is hierbij de bedoeling om de uitkomsten van de drie argumentenkaarten uit fase I voor te leggen aan omliggende gemeenten (Edam-Volendam, Purmerend, Beemster, Landsmeer, Amsterdam, Oostzaan, Zaanstad en Wormerland). Deze gemeenten krijgen daarmee de gelegenheid om op de argumentenkaarten te reageren. Het doel is om reacties op te halen. Zo wordt binnen korte tijd duidelijk hoe omliggende gemeenten denken over onze bestuurlijke toekomst.

Het proces zal in grote lijnen ook aan Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland worden voorgelegd. Het is de bedoeling dat zij op de hoogte zijn en een reactie kunnen geven op hetgeen waar de gemeente Waterland mee bezig is. Aan deze fase zullen geen kosten verbonden zitten omdat dit intern wordt uitgevoerd.

Fase III

Fase III richt zich op het nemen van een besluit. Deze fase gaat van start op 1 maart 2019. In fase III zal de input uit de fases I en II worden gebruikt om met een groter publiek binnen de gemeente van gedachte te kunnen wisselen (bijvoorbeeld middels een stadsdebat). Het is hierbij de bedoeling om te informeren en ook meningen te horen door middel van het voeren van discussies. Het is de bedoeling dat in deze fase een aanzienlijk grotere groep inwoners en belanghebbenden hun stem kunnen laten horen zodat duidelijk naar voren komt wat de wensen en standpunten zijn. Dit moet leiden tot een uiteindelijke beslissing. De exacte invulling van fase III zal in samenspraak met de klankbordgroep nader worden ingevuld.

Voorafgaand aan het gehele proces zal de raad worden uitgenodigd voor een raadsinformatie avond. Hierbij zal de Argumentenfabriek zichzelf presenteren en zal uitgebreid worden toegelicht hoe zij Fase I gaat uitvoeren. Er zal tevens een klankbordgroep vanuit de raad in het leven worden geroepen. De klankbordgroep zal vooral gericht zijn op de bewaking van het gehele proces. Er wordt één raadslid per fractie uitgenodigd om als observator/procesbewaker deel te nemen aan het proces. Tijdens het houden van de sessies uit fase I zullen leden uit de klankbordgroep worden uitgenodigd om een sessie bij te wonen. Het is de bedoeling dat hiermee onder andere de objectiviteit van het project wordt gewaarborgd.

De ontwikkelingen van omliggende gemeenten zullen gedurende dit proces in de gaten worden gehouden maar de gemeente Waterland wil haar eigen proces doorlopen. Het tijdsplan is enigszins afhankelijk van externe factoren (omliggende gemeenten, provincie), deze factoren zullen in de looptijd van dit proces goed in de gaten worden gehouden. Het college zal in het uiteindelijke tijdsplan bewaken dat de uitkomst van fase III daadwerkelijk geïmplementeerd kan worden.

Het College staat positief tegenover het actualiseren van de Nota Verbonden Partijen. Een definitief besluit hierover wil het College nemen na een interactieve bijeenkomst met de gemeenteraad. In deze interactieve bijeenkomst met de gemeenteraad zal met behulp van een extern deskundige de huidige mogelijkheden die de WGR biedt om invloed uit te oefenen door de Raad nog eens worden uitgediept en ook worden stil gestaan bij de nieuwe wetgeving op dit terrein. Deze bijeenkomst zal naar verwachting in oktober/november worden georganiseerd.

Argumenten

1.1 Door de externe partij de "Argumentenfabriek" in te huren kan er op een professionele wijze naar alle denkbare argumenten worden gezocht van een uiteenlopende groep deskundigen en belanghebbenden

De Argumentenfabriek is een denkbedrijf welke kan helpen nadenken bij complexe vraagstukken en lastige besluiten. De voor- en tegenargumenten worden opgehaald bij een groep (circa 60 personen) van uiteenlopende deskundigen en belanghebbenden. Deze zullen op een zorgvuldige manier worden samengesteld. De Argumentenfabriek organiseert drie denksessies met inwoners in groepen van maximaal 20 personen per sessie waarbij discussies zullen ontstaan waar vervolgens voor- en tegenargumenten uit voortkomen. De argumenten worden pas op de argumentenkaarten geplaatst nadat er is doorgevraagd door de gespreksleider en er een discussie is ontstaan bij de deskundigen belanghebbenden. Het doel is om tot de kern van een antwoord te komen zodat de gedachtegang achter een antwoord naar voren komt. De uiteindelijke argumenten kunnen op die manier scherp worden geformuleerd in de drie argumentenkaarten. Voor elke optie ontstaat er een argumentenkaart. Op deze manier wordt de kennis van alle deskundigen en belanghebbenden benut en ontstaat er draagvlak voor beslissingen.

1.2 Door het inhuren van een externe partij waarborg je de objectiviteit

Doordat dit onderwerp complex is, is er voor gekozen om het ophalen van de argumenten niet zelf uit te voeren. Het is de bedoeling dat dit proces van begin tot eind zo transparant en objectief mogelijk wordt uitgevoerd.

2.1 Voor het inhuren van de Argumentenfabriek moet een budget beschikbaar worden gesteld van € 50.000,- euro

Om fase I te bekostigen is geld nodig. De kosten om de Argumentenfabriek in te schakelen liggen tussen de € 35.000,- en € 50.000,- euro. Er is contact opgenomen met de Provincie Noord-Holland voor een subsidie van 50% van de kosten.

Kanttekeningen

n.v.t.

Financiële toelichting

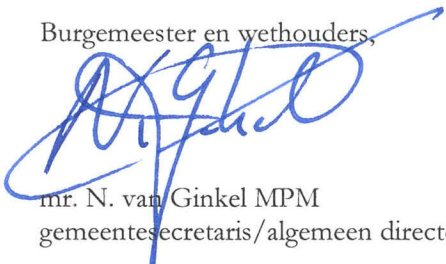
Er worden drie sessies gehouden door de Argumentenfabriek waar in totaal met circa 60 mensen wordt gesproken. Er worden drie argumentenkaarten opgesteld, waarbij voor elk onderwerp voor- en tegenargumenten worden beschreven. De kosten voor fase I bedragen circa € 35.000,- / €50.000,- euro. In overleg met de provincie Noord-Holland is subsidie aangevraagd voor 50% van de uitvoeringskosten van de Argumentenfabriek. Uit de informatie verkregen bij de provincie is de mogelijkheid voor het verkrijgen van deze subsidie passend en realistisch. De aanvraag is in behandeling. De kosten uit fase III worden meegenomen in de begroting.

Communicatie

Communicatie is essentieel gedurende het gehele proces.

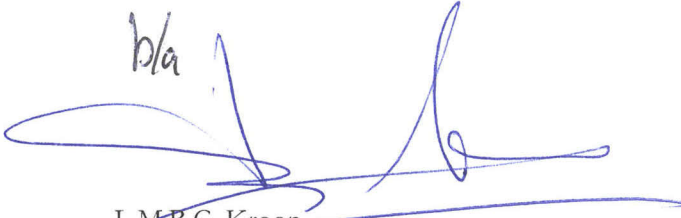
In de verschillende fases hebben wij de ambitie om alle betrokkenen en geïnteresseerden actief te informeren.

Burgemeester en wethouders,



Mr. N. van Ginkel MPM
gemeentesecretaris/algemeen directeur

b/a



L.M.B.C. Kroon
burgemeester

Bijlage:

Conceptradsbesluit